

The Indian Independence Act – 1947

ভাৰত স্বাধীনতা আইন- ১৯৪৭

১৯৪৭ চনৰ ইণ্ডিয়ান ইণ্ডিপেন্ডেন্স আইন হৈছে এক গুৰুত্বপূৰ্ণ আইন, যি ব্ৰিটিছ সংসদৰ দ্বাৰা ভাৰতক স্বাধীনতা প্ৰদান কৰিবলৈ আৰু দেশটোৰ বিভাজন কৰি দুইটা ডমিনিয়ন সৃষ্টি কৰিবলৈ গৃহীত হৈছিল: ভাৰত আৰু পাকিস্তান।

এই আইনৰ মুখ্য পইণ্টবোৰ হৈছে:

ভাৰতৰ বিভাজন: (Partition of India) ভাৰতক দুটা স্বাধীন ডমিনিয়নত বিভক্ত কৰা হৈছিল – ভাৰত আৰু পাকিস্তান। পাকিস্তান দুটা অঞ্চলত বিভক্ত আছিল: পশ্চিম পাকিস্তান (বৰ্তমান পাকিস্তান) আৰু পূব পাকিস্তান (বৰ্তমান বাংলাদেশ)।

ব্ৰিটিছ শাসনৰ সমাপ্তি: (End of British Rule): এই আইনে ভাৰতত ব্ৰিটিছ উপনিবেশ শাসনৰ সমাপ্তি সূচিত কৰিছিল। ই সকলো বিধানিক, কাৰ্যনিৰ্বাহী আৰু ন্যায়িক শক্তি ভাৰত আৰু পাকিস্তানৰ চৰকাৰলৈ স্থানান্তৰিত কৰিছিল।

সার্বভৌমত্ব (Sovereignty): ভাৰত আৰু পাকিস্তানক পূৰ্ণ সার্বভৌমত্ব প্ৰদান কৰা হৈছিল আৰু দুয়োটা দেশক নিজৰ আইন নিৰ্মাণৰ ক্ষমতা দিয়া হৈছিল, আৰু কোনো এক ডমিনিয়ন ব্ৰিটিছ নিয়ন্ত্ৰণত থকা নাছিল।

প্ৰদেশৰ পুনৰ্বিন্যাস (Reorganization of Provinces): এই আইনে ৰাজ্যৰ গভৰ্ণৰসকলক নিজৰ ভূখণ্ডৰ বিভাজন অথবা পুনৰগঠন কৰাৰ ক্ষমতা প্ৰদান কৰিছিল, কিছুমান চৰ্তৰ অধীনত।

ব্ৰিটিছ সৰকাৰৰ সমাপ্তি (Cessation of British Sovereignty): এই আইনে ব্ৰিটিছ ৰাজৰ সৰকাৰৰ প্ৰভুত্ব ভেঙি, ৰাজ্যৰ আধিপত্য ভাৰত আৰু পাকিস্তানৰ চৰকাৰৰ দ্বাৰা চলিব বুলি ঘোষণা কৰিছিল।

দ্বী-জাতি তত্ত্ব (Two-Nation Theory): এই আইনে দ্বী-জাতি তত্ত্বক সন্মান জনাইছিল, যি পাকিস্তানৰ সৃষ্টি কৰে, আৰু এই তত্ত্বৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি মুছলমান আৰু হিন্দীসকলক পৃথক জাতি বুলি ধৰা হৈছিল।

ভাৰতৰ স্বাধীনতা (Indian Independence): ভাৰত ১৫ আগষ্ট, ১৯৪৭ত স্বাধীনতা লাভ কৰে। একে দিনত পাকিস্তানেও স্বাধীনতা লাভ কৰে।

সংবিধান নিৰ্মাণ (Constitution-making): ভাৰত আৰু পাকিস্তানৰ সংবিধানিক সংসদক স্বাধীনতাৰ পিছত নিজৰ সংবিধান তৈৰী কৰাৰ ক্ষমতা প্ৰদান কৰা হৈছিল।

ধৰ্মীয় সংখ্যালঘু (Religious Minorities): এই আইনে ধৰ্মৰ ভিত্তিত ভূখণ্ডৰ বিভাজন অনুমোদন কৰিছিল, যাৰ ফলত হিন্দু, শিখ আৰু মুছলমানৰ মাজত ব্যাপক স্থানান্তৰণ আৰু হিংসাৰ ঘটনা হৈছিল।

জম্মু আৰু কাশ্মীৰ (Jammu & Kashmir): জম্মু আৰু কাশ্মীৰৰ পৰিস্থিতি এই আইনে স্পষ্ট কৰি দিয়া নাছিল, যাৰ ফলত ভাৰত আৰু পাকিস্তানৰ মাজত অধিক বিতৰ্কৰ সৃষ্টি হৈছিল।

এই আইনটোৱে ব্ৰিটিছ শাসনৰ শেষ আৰু ভাৰত আৰু পাকিস্তানৰ স্বাধীনতাৰ আৰম্ভণিত গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা পালন কৰিছিল, যদিও এই আইনটোৱে বিভাজনৰ বাবে ৰাজনৈতিক আৰু সমাজিক অস্থিৰতা সৃষ্টি কৰিছিল।

১৯৪৭ চনৰ ভাৰতীয় স্বাধীনতা আইনৰ গুৰুত্ব: (Significance of the Indian Independence Act, 1947)

১৯৪৭ চনৰ ভাৰতীয় স্বাধীনতা আইন ভাৰতৰ ইতিহাসত এক যুগান্তকাৰী পদক্ষেপ আছিল। এই আইনে ব্ৰিটিছ শাসনৰ সামৰণি মেলে আৰু ভাৰত আৰু পাকিস্তান নামেৰে দুটা স্বাধীন ৰাষ্ট্ৰৰ জন্ম দিয়ে। ইয়াৰ প্ৰভাৱ বহুদূৰ পৰ্যন্ত বিস্তৃত আছিল।

1. ব্ৰিটিছ শাসনৰ অৱসান (End of British Rule)

- ২০০ বছৰৰ ব্ৰিটিছ শাসনৰ আনুষ্ঠানিক অন্ত পৰে।
- ভাৰত আৰু পাকিস্তান স্বাধীন ৰাষ্ট্ৰ হিচাপে আত্মপ্ৰকাশ কৰে।

2. দুটা স্বাধীন ৰাষ্ট্ৰৰ সৃষ্টি (Creation of Two Independent Nations)

- এই আইনে ভাৰত আৰু পাকিস্তান নামেৰে পৃথক ৰাষ্ট্ৰ গঠন কৰে।
- নতুন দেশসমূহৰ সীমা নিৰ্ধাৰণ কৰা হয়।

3. ক্ষমতা হস্তান্তৰ (Transfer of Power)

- ব্ৰিটিছ ৰাজশক্তিৰ পৰা ভাৰত আৰু পাকিস্তান চৰকাৰলৈ আনুষ্ঠানিকভাৱে ক্ষমতা হস্তান্তৰ কৰা হয়।
- গভৰ্ণৰ-জেনেৰেল নিয়োগৰ ক্ষমতা ভাৰত আৰু পাকিস্তানৰ নিজৰ চৰকাৰৰ হাতলৈ যায়।

4. ভাৰতৰ সংবিধান প্ৰণয়নৰ পথ প্ৰশস্ত (Foundation for the Indian Constitution)

- ভাৰতীয় সংবিধান সভাক নিজৰ সংবিধান তৈয়াৰ কৰাৰ অনুমতি দিয়া হয়।
- ১৯৫০ চনত ভাৰতৰ সংবিধান কাৰ্যকৰ হোৱাৰ ক্ষেত্ৰত এই আইন এটা মূল আধাৰ হৈ পৰে।

5. দেশীয় ৰাজ্যসমূহৰ স্বাধীনতা (Freedom for Princely States)

- দেশীয় ৰাজ্যসমূহক ভাৰত বা পাকিস্তানত যোগদান অথবা স্বাধীন থাকিবলৈ স্বাধীনতা দিয়া হয়।
- ইয়াৰ ফলত হায়দৰাবাদ, জুনাগড়, আৰু কাশ্মীৰ আদি ৰাজ্যসমূহত সাময়িক সমস্যাৰ সৃষ্টি হয়।

6. সম্পত্তি আৰু সামৰিক শক্তিৰ বিভাজন (Division of Assets and Military)

- ভাৰত আৰু পাকিস্তানৰ মাজত অৰ্থনৈতিক, সামৰিক, আৰু প্রশাসনিক সম্পত্তি বিভাজন কৰা হয়।
- পাকিস্তানক ২৭৫ কোটি টকা অৰ্থনৈতিক সহায় হিচাপে দিয়া হয়।

7. ব্ৰিটিছ আইনী নিয়ন্ত্ৰণৰ শেষ (End of British Legislative Control)

- ব্ৰিটিছ সংসদে ভাৰত বা পাকিস্তানৰ কাৰণে কোনো আইন প্ৰণয়ন নকৰে।
- দুয়োখন দেশ সম্পূৰ্ণৰূপে স্বায়ত্তশাসিত (sovereign) ৰাষ্ট্ৰ হৈ উঠে।

8. ভাৰতীয় উপমহাদেশত গভীৰ প্ৰভাৱ (Impact on the Indian Subcontinent)

- এই আইনে ইতিহাসৰ সৰ্ববৃহৎ জনবসতিবিস্থাপন (largest migration) সৃষ্টি কৰে, য'ত হিন্দু-মুছলমান-শিখসহ কোটি কোটি লোক নিজৰ দেশ সলনি কৰে।
- সাম্প্ৰদায়িক দাঙ্গা আৰু হিংসা বৃদ্ধি পায়।
- অৱশেষত, ভাৰতত গণতন্ত্ৰ (democracy) আৰু স্বায়ত্তশাসনৰ (self-rule) যুগ আৰম্ভ হয়।

উপসংহাৰ (Conclusion)

১৯৪৭ চনৰ ভাৰতীয় স্বাধীনতা আইন ভাৰতীয় ইতিহাসত অন্যতম গুৰুত্বপূৰ্ণ আইন আছিল। এই আইনে ব্ৰিটিছ শাসনৰ অৱসান ঘটাই স্বাধীন ভাৰতৰ জন্ম দিয়ে, যদিও ইয়াৰ ফলত ভাগৰ, হিংসা, আৰু গণহত্যাৰ দৰে ভয়ংকৰ ঘটনা সংঘটিত হয়। এই আইনৰ জড়িয়তে ভাৰত গণতান্ত্ৰিক দেশ হিচাপে আত্মপ্ৰকাশ কৰে, যাৰ ফলত ১৯৫০ চনত ভাৰতীয় সংবিধান গৃহীত হয়।

১৯৪৭ চনৰ ভাৰতীয় স্বাধীনতা আইনৰ সীমাবদ্ধতা: (Limitations of the Indian Independence Act, 1947)

১৯৪৭ চনৰ ভাৰতীয় স্বাধীনতা আইন ভাৰত আৰু পাকিস্তানৰ স্বাধীনতাৰ বাবে অত্যন্ত গুৰুত্বপূৰ্ণ আছিল, কিন্তু ইয়াত বহু সীমাবদ্ধতা আছিল, যাৰ ফলত দেশভাগ, হিংসা, আৰু ৰাজনৈতিক অস্থিৰতা দেখা দিলে। তলত এই আইনৰ ১০টা মুখ্য সীমাবদ্ধতা উল্লেখ কৰা হৈছে—

1. হঠাৎ দেশভাগ (Sudden Partition)

- দেশভাগ অতি তাড়াতাড়ি আৰু অপৰিকল্পিতভাৱে সম্পন্ন কৰা হয়।
- প্ৰশাসনিক, ৰাজনৈতিক, আৰু সাম্প্ৰদায়িক সমস্যাৰ সৃষ্টি হয়।

2. দেশভাগৰ সীমা নিৰ্ধাৰণত ত্ৰুটি (Flawed Boundary Demarcation)

- ৰেডক্লিফ লাইন চিহ্নিত কৰাৰ কাম মাত্ৰ ৫ সপ্তাহত সম্পন্ন কৰা হয়।
- ইয়াৰ বাবে সীমান্ত অঞ্চলত বিভ্ৰান্তি, দাঙ্গা, আৰু হিংসা বৃদ্ধি পায়।

3. বিশাল জনবসতি স্থানান্তৰ (Mass Migration and Refugee Crisis)

- কোটি কোটি লোক নিজৰ বসবাসৰ স্থান ত্যাগ কৰিবলৈ বাধ্য হয়।
- উল্লেখযোগ্য সংখ্যক লোকে প্ৰাণ হেৰুৱায়, আৰু লাখ লাখ শৰণাৰ্থী নিৰাশ্ৰয় হৈ পৰে।

4. সাম্প্ৰদায়িক হিংসা বৃদ্ধি (Rise in Communal Violence)

- হিন্দু-মুছলমান-শিখ জনগোষ্ঠীৰ মাজত ব্যাপক দাঙ্গা লাগে।
- পঞ্জাব, পশ্চিম বংগ, আৰু দিল্লীত হিংসাত্মক ঘটনা তীব্ৰ ৰূপ লয়।

5. দেশীয় ৰাজ্যসমূহৰ সমস্যা (Princely States Issue)

- দেশীয় ৰাজ্যসমূহক ভাৰত বা পাকিস্তানত যোগদান অথবা স্বাধীন থকাৰ সুযোগ দিয়া হয়।
- ইয়াৰ ফলত কাশ্মীৰ, হায়দৰাবাদ, আৰু জুনাগড়ৰ সমস্যা সৃষ্টি হয়।

6. সম্পত্তি আৰু সামৰিক শক্তিৰ বিভাজন (Division of Assets and Military)

- ভাৰত আৰু পাকিস্তানৰ মাজত সম্পত্তি, সামৰিক শক্তি, আৰু চৰকাৰী সংস্থাসমূহ বিভক্ত কৰা হয়।
- পাকিস্তানক ₹৭৫ কোটি টকা দিয়া হ'লেও, ইয়াৰ বিতৰণত বিতৰ্ক সৃষ্টি হয়।

7. সংবিধানৰ অভাৱ (Lack of a Constitution)

- আইনখনত ভাৰত আৰু পাকিস্তানৰ বাবে কোনো সংবিধান প্ৰস্তুত কৰা নহ'ল।
- দেশ দুটাকে ১৯৩৫ চনৰ ভাৰত চৰকাৰ আইনৰ অধীনত চলিবলৈ বাধ্য কৰা হয়।

8. ব্ৰিটিছকলৰ দায়িত্বহীন প্ৰস্থান (Irresponsible Exit of the British)

- ব্ৰিটিছকলে দেশভাগৰ পিছত কোনো স্থায়ী সমাধানৰ ব্যৱস্থা নকৰি তাড়াতাড়ি প্ৰস্থান কৰে।
- ইয়াৰ ফলত সাম্প্ৰদায়িক হিংসা, শৰণাৰ্থী সমস্যা, আৰু সীমান্ত সংঘাত বৃদ্ধি পায়।

9. কাশ্মীৰ সমস্যাৰ সৃষ্টি (Kashmir Issue Emerged)

- কাশ্মীৰৰ মহাৰাজাই ভাৰত বা পাকিস্তানত যোগদানৰ বিষয়ে তৎক্ষণাত সিদ্ধান্ত ল'ব নোৱাৰিলে।
- ইয়াৰ ফলত ১৯৪৭ চনত ভাৰত-পাকিস্তানৰ প্ৰথম যুদ্ধ আৰম্ভ হয়।

10. সম্পূৰ্ণ স্বাধীনতাৰ অভাৱ (Lack of Complete Independence)

- এই আইনে ভাৰত আৰু পাকিস্তানক 'Dominion Status' প্ৰদান কৰে, অৰ্থাৎ দেশ দুটাৰ ৰাষ্ট্ৰপ্ৰধান এতিয়াও ব্ৰিটিছ ৰজা (King George VI) আছিল।
- ভাৰত সম্পূৰ্ণ স্বাধীনতা ১৯৫০ চনত সংবিধান গৃহীত হোৱাৰ পিছতেই লাভ কৰে।

উপসংহাৰ (Conclusion)

১৯৪৭ চনৰ ভাৰতীয় স্বাধীনতা আইন ভাৰত আৰু পাকিস্তানৰ জন্মৰ এক ঐতিহাসিক দলিল। এই আইনে ব্ৰিটিছ শাসনৰ সামৰণি মেলি নতুন যুগৰ সূচনা কৰে, কিন্তু একেলগে দেশভাগৰ বেদনাদায়ক ইতিহাস, সাম্প্ৰদায়িক হিংসা, আৰু অগণন সমস্যাৰ জন্ম দিয়ে। দেশভাগৰ জটিলতা, লক্ষাধিক মানুহৰ বাসস্থানচ্যুতি, আৰু সীমান্ত সংঘাতৰ মাজতো এই আইনে ভাৰতৰ গণতান্ত্ৰিক আধাৰ স্থাপন কৰিলে। ইয়াৰ ফলতে ভাৰত ১৯৫০ চনত নিজৰ সংবিধান গ্ৰহণ কৰি এটি সম্পূৰ্ণ স্বাধীন আৰু গণতান্ত্ৰিক ৰাষ্ট্ৰ হিচাপে আত্মপ্ৰকাশ কৰে। সেয়েহে, যদিও এই আইন স্বাধীনতাৰ প্ৰতীক, তাত সুমোৱা বেদনাদায়ক অধ্যায়সমূহৰ শিক্ষা আজি স্বাভিমানী আৰু শক্তিশালী ভাৰত গঢ়াৰ অনুপ্ৰেৰণাৰ উৎস হৈ আছে।